

TOPLUMSAL BAKIŞ

Kemal ULUSALER
EMO Enerji Çalışma Grubu Üyesi

Patınaj!

Kış tam anlamıyla soğuk yüzünü gösterdi. Bu yazının kaleme alındığı günlerde yurdun dört bir tarafı kar örtüsü altında olup tüm Anadolu buz kesmiş vaziyetteydi. Televizyonlarda sürekli kayan, patınaj yapan araç görüntüleri... Sadece araçlar mı? Yeni yılla birlikte önce Eskişehir’de ESGAZ, doğalgaz kesintileri ile geliyorum diyen sıkıntının sinallerini verdi.

Arıza günlerce giderilemedi ve ESGAZ Genel Müdürü **Engin Ataman**’dan evlere şenlik bir açıklama geldi: **“Biz arızayı bir saatte giderdik, ama regülatör kendini kilitledi. Hiç kimsenin tahmin edemeyeceği bir şey.”**

Eskişehir’de ESGAZ günlerce patınaj yaptı durdu.

Fıkra’yı anlatmayacağım, zaten hemen herkes biliyor düşüncesindeyim. Hani şu ağa ile marabasının **“Biz bu pohnu neden yedik?”** fıkrası...

Hikayeye gelince, hepimiz biliyorsunuz, ama yine de anlatacağım. Türkiye kışa girmek üzeredir. Ülkenin enerjiden sorumlu bakanı Rusya Federasyonu’na **“Fiyatı düşürün yoksa yıl sonu bitecek olan Batı Hattı anlaşmasını uzatmayacağım”** diyerek rest çeker. Karşı tarafın eli kuvvetlidir ve doğal olarak bu resti görüp: **“Sen bilirsin”** deyiverir. Enerjiden sorumlu bakan piyasa hayramdır. Zaten kendisi de ekolden gelmektedir. **“Piyasa işi halleder”** der, çekilir köşesine. Aklınca hem kutup ayısına rest çekmiş, hem de piyasanın önünü açmıştır. Bu başarısından dolayı ne kadar sempati kazandığını düşünerek göğsünü şöyle bir şişirir, burnunu şöyle biraz daha havaya kaldırır. Ancaakk... Yıl bitmiş ve piyasa, yani özel sektör üzerine düşeni (!) yapmamış/yapamamıştır. Kış adamakıllı bastırmış, gaz tüketimi artmış, günlük 178 milyon metreküplerle tüketimde rekorlar kırılmaya başlanmıştır.

Önce başta İstanbul olmak üzere, Marmara ve Trakya’da basınç düşmeleri yaşanmış, elektrik kesintileri meydana gelmiştir. Borulardan yeterli gaz akmamaktadır. Rusya’ya rest çekilmiş, ABD’ye şirin görünmek için Füze Kalkanı Tesisi’ne Malatya’da yer gösterilirken, aynı zamanda da İran’a da dirsek gösterilmiştir. Doğal olarak İran da gaz konusunda dirsek göstermektedir. Enerjiden sorumlu bakan bu kış şartlarında patınaj yapmasın da ne yapsın? Apar topar bir zamanlar rest çektiği Rusya Federasyonu ile yeniden masaya oturmak zorunda kalmıştır. Tabii bu arada petrol fiyatları ve dolar artmış, Güney Akım’da Rusya’ya taviz olarak geçiş izni verilmiş, NABUCCO toprağa gömülmüştür. İşe bakın ki kimse **“Biz bu pohnu neye yedik?”** dememiştir. Tıpkı Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı’nda yenen kazıkta olduğu gibi...

Piyasalara gelince, onlar da kış şartları gereği (!) patınaj yapmaya başlamışlar ve topu regülatörlere (ESGAZ’ın yaptığı gibi...) BOTAŞ’a, basınç düşürecek kadar gaza yüklenen vatandaşa, hatta hatta soğuyan havalara atıp işin içinden sıyrılmaya peşindedir. Programı bile yapılmayan kesintiler, arızalar(!) hep birer doğal felaket olup, Takdir-i İlahi’nin işidir.

Bakanlık ve piyasanın özel aktörleri kol kola girmiş patınaj yapırlarken, vatandaş ne yapsın; o da evinde elektriksiz, battaniyesine sarılmış sinirlerine patınaj yaptırılmaktadır...

Ancak, bunca arızaya ve sonuçta ekonomik zararlara, hastalıklara, sinir bozukluklarına neden olan lastiği kabak Bakan’dan ve önünü açmakla övündüğü piyasaların açgözlü, yeteneksiz, yağmacı ve de yüzüstü aktörlerinden hesap sorma zamanıdır. Hasta ettiğiniz vatandaşa, işini aksatıp zarar verdiğiniz esnafa, eğitimini aksattığınız gençlere hem iktisadi hem de siyasi hesap vermeli, tazminat ödemelisiniz.

Hanidir yüksek enerji faturaları ile estirdiğiniz terör yetmemiş gibi, şimdi de arıza ve kesinti terörü... Nedir bu kış kıyamet günü vatandaşın sizlerden çektiği canını; yoksa siz Ergenekon Terör Örgütü müsünüz?

EPDK’dan lisans alıp, yatırımları süren doğalgaz santrallerinin kurulu gücü 8 bin 549.10 MW’dır. Başvuru, inceleme-değerlendirme ve uygun bulma aşamasındaki santrallerin kurulu gücü ise 25 bin 740.06 MW’dır. Bu santrallerin de lisans alması durumunda, lisans alıp yatırımı sürenlerle birlikte toplam 34 bin 309.16 MW kapasite ile bugünkü toplam kurulu gücün 3’te 2’si kadar ilave doğalgaz santrali kurulacaktır. Bu santrallerin gereksineceği yıllık gaz ihtiyacı ise yaklaşık 40 milyar metreküpü aşmaktadır. Bu durumda kurulması öngörülen yeni doğalgaz yakıtlı elektrik üretim santrallerinin gaz ihtiyaçlarının, hangi ülkeden, hangi anlaşmalarla, hangi boru hatlarıyla ve hangi yatırımlarla karşılanacağı ise merak konusudur.

İleride yeterli gaz temin edilememesi halinde, lisans sahibi kuruluşların; EPDK’dan almış oldukları lisansları “müktesep hak” olarak niteleyip, gaz arzından da ETKB’yi sorumlu tutup, “gaz arzının yetersiz olması nedeniyle elektrik üretimi yapamadıkları ve bu nedenle kazanç kaybına uğradıkları” gerekçesiyle hak iddia etmeleri halinde piyasanın şaşmaz savunucularının bu çarpıklığı da piyasa ekonomisinin gereği olarak öne sürmeleri halinde artık bu gelişmelere de şaşırılmamalıdır. Yeni ithal kömür ve doğalgaz santrallerinin

yaratacağı 51 bin 757.93 MW kapasite ile neredeyse mevcut toplam kurulu güç kadar, yeni ithal doğalgaz ve kömür yakıtlı santral tesis edilmiş olacaktır. ETKB ve EPDK’nın sorumlu olduğu bu tablo, Türkiye’nin genel olarak dışa bağımlılığını, özel olarak elektrik üretimindeki dışa bağımlılığını daha da perçinleyecektir. Bu bilgiler, ETKB’nin strateji belgelerinde yer alan, “elektrik üretiminde doğal gazın payını yüzde 30’un altına düşürme” hedefinin maalesef boş bir hayal olarak kalacağını ortaya koymaktadır.